

PERSMEDEDELING

13/11/2023

Vlaams overheid rondt grootste saneringsoperatie van waterlopen ooit af

17 kilometer waterloop en oevers werden de voorbije 7 jaar grondig onder handen genomen in Beringen, Tessenderlo, Diest en Scherpenheuvel-Zichem. De historische verontreiniging van de Winterbeek met zware metalen en zouten werd waar mogelijk weggenomen. De gesaneerde oevers zijn opnieuw proper en ook de eerste positieve effecten van de verbeterde beekwaliteit zijn al zichtbaar.

Vlaams minister van Omgeving Zuhail Demir: *“Historische verontreiniging moeten we stap voor stap in kaart brengen en opkuisen. Dat deden we ook met de Winterbeek. Met deze sanering zorgen we voor een propere Winterbeek die nu nieuwe kansen biedt voor natuur en landbouw in het valleigebied, samen met een gezonde leefomgeving voor de bewoners en recreanten. Deze sanering is uniek in Vlaanderen door zijn schaalgrootte. Maar liefst 17 km waterloop mét de oever is via maatwerk schoon gemaakt.”*

Sectoroverstijgende samenwerking

De grootschalige saneringsoperatie was mogelijk door een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse overheid en het chemiebedrijf Tessenderlo Group. Historische lozingen van het chemiebedrijf verontreinigden de Winterbeek, lokaal beter gekend als de Grote Beek, Zwart Water of Hulpe. Door overstromingen bleef het verontreinigde slib achter op de oevers waarna het zich verder verspreidde in het valleigebied. VMM en de OVAM stonden in voor de saneringswerken, Tessenderlo Group voor de veilige berging het verontreinigde bodemmateriaal.

Via onderzoek werd de bodemverontreiniging van de waterloop, de oevers en het valleigebied in kaart gebracht. Het verontreinigde slib werd vervolgens samen met een deel van de bodem uit de waterloop gehaald. Ook de oevers groeven we af. Met slibvangen onderschepten we het resterende slib zodat het niet in de Demer terecht kwam. In totaal werd 258.000 ton aan vervuilde oevers en waterbodembodem verwijderd.

Na de sanering kregen de beekbodembodem en oevers een laag propere grond die we vasthouden met natuurlijke materialen zoals boomstammen. Het zorgt voor stromingsvariatie wat goed is voor lokale fauna en flora. De verontreinigde beekbodembodem, afgegraven oevers en verontreinigd materiaal zijn naar de saneringsberging ‘Kepkensberg’ in Ham gebracht, die Tessenderlo Group inrichtte voor een duurzame en veilige opslag.

Eerste positieve effecten op de beekwaliteit zichtbaar

Samen met de Universiteit Antwerpen en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) voerde de VMM een grootschalige monitoringscampagne uit naar de effecten van de sanering. De resultaten tonen aan dat voor de meeste verontreinigende stoffen de situatie in het water en de waterbodembodem sterk verbetert. De waterplanten herstelden zich zeer duidelijk in de waterloop. Het effect op het waterleven is nog niet ten volle zichtbaar, maar de betere waterkwaliteit maakt die verbetering wel mogelijk. [Raadpleeg het onderzoeksrapport >>](#)

Saneren en vernatten

De laatste kilometers voor de monding in de Demer stroomt de Winterbeek (of Hulpe) door het natuurgebied de Kloosterbeemden. Samen met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), dat het gebied beheert, werkten de OVAM en de VMM een saneringsaanpak uit die focust op vernatting van het ganse gebied.

Door vernatting blijft de verontreiniging beter op haar plaats en nemen organismen het minder op. Zo is het natuurgebied beter beschermd tegen de verontreiniging en kan het nog meer als een spons fungeren. Natte natuur kan zo heropleven en water blijft langer beschikbaar in droge periodes.

De aanpak past dan ook in de Blue Deal, de strijd van de Vlaamse Overheid tegen droogte. De werken werden mede gefinancierd door het Europese LIFE-project NARMENA (Nature-based Remediation of Metal pollutants in Nature Areas to increase water storage capacity).

Sanering in beeld

Bekijk [deze video](#) om een beter beeld te krijgen van de gerealiseerde werken.

Met de steun van:

De Vlaamse Milieumaatschappij is een Vlaamse overheidsinstelling die zich sterk opstelt als oplossingsgerichte partner. De VMM wil een positieve impact hebben op de leefomgeving in Vlaanderen en er mee voor zorgen dat die klimaatbestendig wordt. Samen met partners en belanghebbenden streeft de VMM naar resultaten op het terrein en in het beleid. Meer info op www.vmm.be.